

Проект!

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА КОДЕКСА НА ТРУДА

(Обн., ДВ, бр. 26 и 27 от 1986 г.; изм. и доп., бр. 6 от 1988 г., бр. 21, 30 и 94 от 1990 г., бр. 27, 32 и 104 от 1991 г., бр. 23, 26, 88 и 100 от 1992 г.; Решение № 12 на Конституционния съд от 1995 г. - бр. 69 от 1995 г.; изм. и доп., бр. 87 от 1995 г., бр. 2, 12 и 28 от 1996 г., бр. 124 от 1997 г., бр. 22 от 1998 г.; Решение № 11 на Конституционния съд от 1998 г. - бр. 52 от 1998 г.; изм. и доп., бр. 56, 83, 108 и 133 от 1998 г., бр. 51, 67 и 110 от 1999 г., бр. 25 от 2001 г., бр. 1, 105 и 120 от 2002 г., бр. 18, 86 и 95 от 2003 г., бр. 52 от 2004 г., бр. 19, 27, 46, 76, 83 и 105 от 2005 г. и бр. 24, 30, 48, 57, 68, 75, 102 и 105 от 2006 г., бр. 40, 46, 59, 64 и 104 от 2007 г., бр. 43, 94, 108 и 109 от 2008 г., бр. 35, 41 и 103 от 2009 г., бр. 15, 46, 58, 77 от 2010 г.; Решение № 12 на Конституционния съд от 2010 г. - бр. 91 от 2010 г.; изм. и доп., бр. 100 и бр. 101 от 2010 г. и бр. 18, 33, 61 и 82 от 2011 г., бр. 7, 15, 20 и 38 от 2012 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2012 г. - бр. 49 от 2012 г.; изм., бр. 77 от 2012 г., доп., бр. 82 от 2012 г. и изм., бр. 15 от 2013 г.)

§ 1. Член 51 се изменя така:

„Чл. 51. (1) Колективни трудови договори се сключват по предприятия, сектори, икономически дейности и общини.

(2) На равнище предприятие и община може да се сключи само един колективен трудов договор.”

§ 2. Член 51б и неговото наименование се изменят така:

„Колективен трудов договор на секторно равнище

Чл. 51б. (1) Колективният трудов договор на секторно равнище обхваща една, няколко или всички икономически дейности от отделен сектор от Класификацията на икономическите дейности, които задължително се определят в него.

(2) Колективният трудов договор на секторно равнище, обхващащ конкретно определени икономически дейности от отделен сектор, се сключва между съответните представителни организации на работниците и служителите и на работодателите. *и все пак включва*

(3) В случаите на ал. 2 за отделен сектор или за определени икономически дейности от неговия обхват може да се сключи само един колективен трудов договор.

(4) Представителните организации на работниците и служителите на секторно равнище изготвят и представят на съответните представителните организации на работодателите на секторно равнище общ проект на колективен трудов договор.

(5) В случаите на ал. 4 общият проект на колективен трудов договор се представя на съответните представителни организации на работодателите на секторно равнище пряко или чрез представителните организации на работодателите на национално равнище, в които те членуват.

(6) В едномесечен срок от получаване на общия проект представителните организации на работодателите на секторно равнище писмено уведомяват представителните организации на работниците и служителите на секторно равнище за съгласието си за участие в преговори за сключване на колективен трудов договор.

чрез вкл. 38, м. 1

(7) По общо искане на страните по сключен на секторно равнище колективен трудов договор министърът на труда и социалната политика може да го разпростре изцяло или само отделни клаузи във всички предприятия от икономическите дейности, за които той се отнася.

(?)

(8) По общо искане на страните по сключен на секторно равнище колективен трудов договор и при доказан първостепенен обществен интерес министърът на труда и социалната политика може да разшири действието на договора или на отделни негови клаузи във всички предприятия от посочени в искането други икономическите дейности, от същия сектор или от други сектори от Класификацията на икономическите дейности, в случаите когато:

изключително
чрез вкл. 38, м. 1

1. няма сключен колективен трудов договор в икономическите дейности в същия или в приемащия сектор или представителните организации на работниците и служителите и на работодателите, страна по такъв договор не са поискали неговото разпространение;

(?)

2. е налице конкурентен колективен трудов договор в икономическите дейности в същия или в приемащия сектор и представителните организации на работниците и служителите и на работодателите, страна по такъв договор са поискали неговото разпространение, но стойностите на основни трудови стандарти по този договор са по-ниски от тези в договора за разширение;

(?)

3. предприятия от посочените икономически дейности обслужват сектора, за който се отнася сключения колективен трудов договор;

(?)

4. работните условия в икономическите дейности от същия или в приемащия сектор са близки до тези в икономическите дейности в сектора, в който е сключен колективният трудов договор;

5. основни трудови стандарти в посочените икономически дейности са по-ниски от тези в договора за разширение;

(9) В случаите на т. 1, 2, 4 и 5 на предходната алинея, те се разглеждат в своята кумулативна цялост.

(10) Разпространение или разширяване на отделни клаузи, които не са поискани от страните, не се допуска.

(11) Инициатива на разпространение или разширение на сключен на секторно равнище колективен трудов договор може да бъде предприета и от министъра на труда и социалната политика, като за целта поканва страните по договора за консултации.

(12) Актовете на министъра, с които се разпростират и разширяват колективните трудови договори и съответните клаузи от тях, се обнародват в неофициалния раздел на „Държавен вестник“.

(?)

§ 3. В чл. 57 се създава ал. 3 със следното съдържание:

„(3) Разпрострениите и разширени колективни трудови договори имат действие спрямо всички работници и служители от предприятията в икономически дейности, за които те имат сила.“

§ 4. Член 245 се изменя така:

„Чл. 245. (1) При добросъвестно изпълнение на трудовите задължения на работника или служителя се гарантира изплащането на пълния размер на уговореното трудово възнаграждение.

(2) Неизплатеното изцяло или отчасти трудово възнаграждение остава изискуемо и се изплаща заедно със законната лихва.“

§ 5. В чл. 272 се създават ал. 3 и 4:

7
“(3) Работодателят удържа от трудовото възнаграждение на работника или служителя суми, представляващи ежемесечен членски внос за синдикална организация и ги превежда по сметка на синдикалната организация при дадено от работника или служителя съгласие за това.

(4) Работодателят е длъжен своевременно да превежда застрахователните премии за лични застраховки “Живот” на работниците и служителите, заявили писмено желание за удържки от работната заплата и ползване на данъчни облекчения.”

§ 6. В чл. 399 се създава ал. 3:

„(3) Контролът по сключване, изменение и допълнение и изпълнение на колективните трудови договори се осъществява от Изпълнителната агенция “Главна инспекция по труда”.”

§ 7. В § 1 от Допълнителните разпоредби се създават т.13, 14 и 15:

“13.”Секторно равнище” обхваща предприятията от икономическите дейности включени в съответния сектор от Класификацията на икономическите дейности;

14.”Представителни организации на работниците и служителите и на работодателите на секторно равнище” са определящите се като отраслови и браншови организации, които представляват интереси на работници и служители или на работодатели от предприятия от отделни икономически дейности в сектори от Класификацията на икономическите дейности, членуващи в национално представителните организации на работниците и служителите или в национално представителните организации на работодателите; *писане*

15. ”Първостепенен обществен интерес” е превенция или преодоляване на съществуващи проблеми свързани с: нелоялна конкуренция и социален дъмпинг; уреждане на индустриални отношения чрез диалог и колективно трудово договаряне.“ *?*

МОТИВИ
КЪМ ПРОЕКТА НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА
КОДЕКСА НА ТРУДА

Законопроектът е изготвен във връзка с постъпили предложения на Конфедерацията на независимите синдикати в България за усъвършенстване на трудовото законодателство по отношение на колективното трудово договаряне, тъй като практиката в България, стандартите и практиката в ЕС налагат неговото развиване.

С предложението за промяна на чл. 51б от Кодекса на труда се цели създаване на правна рамка за сключване на колективен трудов договор на секторно равнище, както и възможностите за неговото разпространение и разширяване на неговото действие. Една от причините за това предложение е липсата на легално определение на понятията „отрасъл” и „бранш”.

Регламентират се и специфичните случаи и условия, които трябва да бъдат налице, за да може да бъде пристъпено към разширяване действието на договора или на отделни клаузи от него от министъра на труда и социалната политика. Уточнява се и кръгът на работниците и служителите, спрямо които се прилагат нормите на разпрострените колективни трудови договори.

Изрично е предвидено обнародване в неофициалния раздел на “Държавен вестник” на актовете на министъра на труда и социалната политика, с които се разпростират и разширяват колективните трудови договори и съответните клаузи от тях.

По отношение на контрола по сключване, изменение и допълнение и изпълнение на колективните трудови договори като част от трудовото законодателство с промяна чл. 399 се предлага изричен текст, съгласно който Изпълнителната агенция “Главна инспекция по труда” да осъществява този контрол.

С предложени нов текст на чл. 245 от Кодекса на труда се гарантира в максимална степен размера изплащането на уговореното трудово възнаграждение при добросъвестно изпълнение на трудовите задължения на работника или служителя. Регламентира си, че неизплатеното изцяло или отчасти трудово възнаграждение остава изискуемо и се изплаща заедно със законната лихва.

С новата редакция на чл. 272 от Кодекса на труда се предлага възможност за работодателя да удържа от трудовото възнаграждение на работника или служителя суми, представляващи ежемесечен членски внос за синдикална организация и да ги превежда по сметка на синдикалната организация при дадено от работника или служителя съгласие за това. Също така се предлага задължение за работодателя своевременно да превежда застрахователните премии за лични застраховки “Живот” на работниците и служителите, заявили писмено желание за удръжки от работната заплата и ползване на данъчни облекчения.

С оглед на направените предложения във връзка с доразвиване на колективното трудово договаряне, в Допълнителните разпоредби се предлагат законови определения на използваните нови понятия – “секторно равнище”, “представителни организации на работниците и служителите и на работодателите на секторно равнище” и “първостепенен обществен интерес”.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ПЛАМЕН ОРЕШАРСКИ